

נושא במוקד - המאבק לתחיית העברית ולהנחלתה, לרגל מאה שנים ל'מלחמת השפות'

שער למתחיל – העיתון של קוראיו

ציפי מזר

בימים אלה של הפסקה (זמנית?) בהוצאה לאור של "שער למתחיל" – שבועון החדשות בעברית קלה של משרד החינוך, העורכת מתארת את הקשר הדו-סטרי בין העיתון לקוראיו, כפי שבא לידי ביטוי במפגשים רבים עם קהל הקוראים והמורים בארץ ובעולם, בכתיבה בעיתון על הקוראים ועל מסגרות הלימודים שלהם ובמכתבים הרבים שכתבו הקוראים לעיתון. המכתבים, שמבחר מתוכם מצוטט במאמר, הם עדות אותנטית לקהל הקוראים הגדול והמגוון של שער למתחיל, למקום שמילא העיתון על במת התקשורת, למקומו בחיי הקוראים ולהיותו נדבך משמעותי במפעל הנחלת הלשון, בביעור הבערות, בקליטת העלייה ובקשר עם התפוצות.

פתח דבר

מאמר זה נכתב בתקופה של הפסקה בהוצאתו לאור של שער למתחיל – שבועון החדשות בעברית קלה של האגף לחינוך מבוגרים במשרד החינוך. למרבה הצער, החל מ-1 באפריל 2012 חדל העיתון להופיע בגלל סיבות מנהליות, ונכון לזמן כתיבת דברים אלה (חודש ינואר 2013), אין לדעת אם ומתי יחדש את הופעתו. אני מקווה – יחד עם הקוראים והמורים הרבים שפונים למשרד החינוך בבקשה לחדש לאלתר את ההוצאה לאור של העיתון – כי לא ירחק היום ונשוב לשרת את קהל הרב הזקוק לנו. שער למתחיל הוא כלי תקשורת פדגוגי ייחודי, שהפך בשנות קיומו הרבות מימי ראשית המדינה ועד היום, למותג מוכר בארץ ובעולם, המשמש ללימוד עברית ולקליטת עלייה. הוא היה שער לעברית ולישראל לרבבות קוראים, לומדים ומורים בכל מקום ובכל גיל. ערכתי את שער למתחיל במשך 16 שנים, במסגרת עבודתי באגף לחינוך מבוגרים במשרד החינוך. בתקופה זו הפך העיתון להיות חלק מחיי, ואני הפכתי להיות מזוהה אתו. בכל ביקור בחנות ספרים הצצתי למדף העיתונים, כדי לוודא שה'ילד' שלי שם. כשנשאלתי וסיפרתי במה אני עוסקת, התגובות היו תמיד מחייכות, מרגשות:

'כן, אני זוכר את העיתון, זה עם הנקודות';
'קראתי אותו עם אימא שלי/ עם סבתא שלי';
'כשהייתי ילד, אימא שלי קנתה לי';
'קראנו אותו בבית הספר/ בארגונינו/ במוסקבה/ בניו יורק/ כשהגענו לארץ/ באולפן';
'בזכותו אני עיתונאית...'
'לפעמים התווספה לתגובות השאלה:
'מה, העיתון עדיין קיים? לא ידעתי...'
אם כך, אקנה לילדים שלי/ להורים שלי/ לקרובים בחו"ל/ לרופאת המשפחה שלי שהיא עולה...'
ולפעמים השאלה התרחבה:
'מה, יש עדיין עולים? לא ידעתי...'

מילות מפתח: עיתון בעברית קלה, הנחלת הלשון, ביעור הבערות, קליטת עלייה, עברית בתפוצות

ציפי מזר הייתה עורכת העיתון שער למתחיל משנת 1986.

הייתה זו זכות גדולה להיות העורכת של העיתון החשוב הזה. עמדה לי הזכות לעבוד לצד שני אנשים מסורים וצנועים: חיים יעקובזון ז"ל, שערך את העיתון לפניי במשך עשרים שנה, והמשיך לכתוב ולערוך את עמודי החדשות עד לגיליון האחרון, ויגאל מולדבסקי, עורך המשנה, ייבדל לחיים ארוכים, שעבד בעיתון למעלה מארבעים שנה – אף הוא עד לגיליון האחרון. ידעתי כי כל עוד הם איתי, אני יכולה להיות רגועה ובטוחה שהעיתון ייצא תמיד בזמן, ושהסיכוי שנטעה במידע או בלשון – קטן מאוד. סייעו לנו הכתבים, אנשי המנהלה, הגרפיקה, מחלקת המינויים, הדפוס, ההפקה, השיווק, ההפצה, הארכיון, וכמובן, העמיתים באגף לחינוך מבוגרים, במשרד החינוך בכלל ובמשרד לענייני אזרחים ותיקים. לכולם נתונה תודתי וברכתי.

בימים אלה של 'פסק זמן' העליתי על הכתב את הידע הרב שנצבר במערכת. כתבתי מאמר מקיף ובו תיאור וניתוח התופעה הייחודית **שער למתחיל** על כל היבטיה – הלשוניים, הפדגוגיים, התקשורתיים, החברתיים והלאומיים. מפאת קוצר היריעה אין אפשרות לפרסם כאן את הדברים כולם, ולכן בחרתי להביא כאן פרק אחד משמעותי מתוך המאמר – הפרק המגולל את הקשר של העיתון עם הקוראים, כפי שהתבטא במפגשים עמם ובמכתביהם אל המערכת. כי, ככלות הכול – **שער למתחיל** הוא העיתון של קוראיו.

הקשר עם הקוראים

הקשר בין העיתון לקוראיו היה דו־סטרי ורב־גוני. הוא בא לידי ביטוי במפגשים רבים שלי כעורכת עם קהל הקוראים והמורים בארץ ובעולם, בכתיבה בעיתון על הקוראים ועל מסגרות הלימודים שלהם (קוראים רבים רואיינו בעיתון), בפניות לקוראים ולמורים לכתוב לעיתון ובפרסום מכתביהם ויצירותיהם בו.

מפגשים עם קוראים ומורים

בשנותיי כעורכת 'חרשתי' את הארץ וקיימתי מאות מפגשים עם קוראים ועם מורים, במטרה להיות עם היד על הדופק של האנשים שלמענם אנו עמלים.

מאלה גם מאלה למדתי עד כמה העיתון אהוב ויקר ללבם ועד כמה הוא חשוב ונחוץ להם. ביקשתי ללמוד מהם מה הם מוצאים בעיתון כמתאים להם ומה היו רוצים למצוא בו עוד, מה הם אוהבים בעיתון, מה קשה ומה קל להם.

עם המורים קיימתי סדנאות ומפגשי עמיתים שבהם למדנו מה אפשרויות הפעלה לתלמידים הגלומות בעיתון. בכל מפגש כזה הזמנתי את המורים והקוראים לשלוח לנו מכתבים ובהם תגובות ובקשות.

מבין המפגשים הרבים זכורים לי במיוחד: הרצאה בכלא בצפון הארץ בפני אולם מלא אסירים בבגדים חומים, ששאלו שאלות אינטליגנטיות ויצירתיות; מפגשים מרטיטים ב'כפר תקווה' למבוגרים עם צרכים מיוחדים; מפגשים עם מורים במגזר הדובר ערבית, שהרשימו אותי בידע הנרחב שלהם בלשון העברית ובספרות עברית; מפגשים בבסיסי החינוך של צה"ל עם מורות חיילות ומש"קיות הוראה ועלייה, המלמדות בלהט נעורים ובמסירות אימהית; מפגשים עם מורים מארצות הברית ומחבר המדינות, שהגיעו להשתלמויות בארץ במסגרת 'הסוכנות היהודית', ארגון 'נתיב' ואולפן עקיבא – מורים שאהבתם לעברית ודבקותם בה מעוררות השראה; סמינרים למורים בחבר המדינות עם מורים לעברית שהפגינו סקרנות אינטלקטואלית, צמא לידע בעברית ויכולות למידה עצמית מרשימות. מפגשים אלה תרמו לתחושת הקוראים ומוריהם כי העיתון הוא שלהם ובשבילם. לי הייתה זו הזדמנות לקבל משובים ולחוש את השטח.

הקשר עם התפוצות

ראינו חשיבות רבה בקיום קשר עם לומדי עברית בתפוצות ומוריהם. רבים מהם החלו לקרוא בעיתון בארצות הולדתם והמשיכו ללמוד ממנו ולשמור לו אמונים כשעלו לארץ. ישראלים שליחים וישראלים

החיים מחוץ לגבולות ישראל רכשו את העיתון לילדיהם השוהים בניכר כדי לשמור על העברית שלהם ועל הקשר שלהם עם ישראל.

המהדורה הדיגיטלית הושקה במיוחד עבור לומדי העברית בעולם. הצגתי את העיתון והדרכים לשימוש בו בהשתלמויות למורים מהתפוצות שהגיעו לארץ, בהשתלמויות למורים ישראליים ושליחי הסוכנות היוצאים לתפוצות, בהשתלמויות למורים בחבר המדינות. הצגתי את העיתון ללומדים באולפנים ובאוניברסיטאות במוסקווה, בקייב, במינסק, בטביליסי. הצטרפתי לשליחי החינוך של הסוכנות בכנס השנתי שלהם בטביליסי וכתבתי סדרת כתבות: 'על גדות הדנייפר'.

פניות לקוראים

פרסמנו פניות לקוראים לכתוב למדור 'הכול נשאר במשפחה' ולמדור 'קוראים כותבים'. מדי פעם פנינו לקוראים בבקשה מיוחדת לכתוב לעיתון לרגל חג או אירוע: ראש השנה המתקרב, שנת הלשון העברית, גיליון ה-1,000 של **שער למתחיל** וכו'. פנינו לעולים שמקצועם כתיבה והצענו להם להתנסות בכתיבה בעברית **לשער למתחיל** בהדרכתנו. הנענים זכו לחוויה חיובית. מורות, מדריכות ומנהלות רבות הציעו נושאים ומראיינים, וחלקן נעשו בעידודנו לעיתונאיות ליום אחד. הדרכנו אותן במלאכת הריאיון וערכנו את הכתבות שכתבו.

מכתבי קוראים

אפיון כללי

לאחר פינוי חדרי במערכת **שער למתחיל** בבית ידיעות אחרונות הבאתי לביתי את החומר שנצבר במערכת במשך שנות עבודתי בעיתון. שמרתי את המסמכים והמכתבים כל השנים, כי ידעתי שאנחנו עושים היסטוריה, והאמנתי שיום אחד מישהו ירצה לחקור באמצעותם את התופעה הייחודית הזו ששמה **שער למתחיל**.

כדי להכין את החומר להעברה לארכיון האגף לחינוך מבוגרים, וגם כדי לאתר מסמכים חשובים לצורך כתיבת מאמר זה, עברתי שוב על כל החומר. רוב הפריטים היו מכתבי קוראים. הייתה זו חוויה מרתקת, מרגשת ועוצמתית לקרוא שוב את כל המכתבים, במיוחד נוכח הידיעה שהעיתון אינו קיים בהווה. המכתבים מעידים עדות אותנטית מרשימה על קהל הקוראים של **שער למתחיל**, על המקום שמילא העיתון על במת התקשורת, על מקומו בחיי הקוראים ועל היותו נדבך משמעותי במפעל הנחלת הלשון, בביעור הבערות, בקליטת העלייה ובקשר עם התפוצות.

קיבלנו אלפי מכתבים מכל פינות העולם, מילדים ומקשישים (מגיל 6 עד 99!), ממורים, ממנהלים, מהורים, מבנים, מנכדים וממטפלים של קוראים. רוב המכתבים נכתבו בעברית. חלקם בעברית קלה מאוד, חלקם בעברית גבוהה, חלקם בעברית בשגיאות ולא מעטים בעברית מנוקדת. קיבלנו גם מכתבים בשפות אחרות: אנגלית, רוסית, ספרדית וצרפתית. רוב המכתבים נכתבו בכתב יד. כבר על המעטפה אפשר היה לזהות ממבט ראשון כתב יד של עולה לעומת כתב יד של יליד הארץ. היו גם מכתבים מוקלדים. בשנים האחרונות קיבלנו מכתבים ופניות מקוראים וממורים בדואר האלקטרוני לאתר העיתון. היו כותבים קבועים שכתבו שוב ושוב. מהם שראו בנו כתובת להבעת דעותיהם, מהם שהחמיאו לנו וכתבו עד כמה העיתון אהוב עליהם. הכרתי את שמותיהם ואת כתב ידם של הכותבים הקבועים. עם אחדים מהם נפגשתי. אחדים רואיינו לעיתון.

נושאי המכתבים היו רבים ומגוונים: תגובות לכתבות בעיתון, מכתבים למדור הפופולרי: 'הכול נשאר במשפחה', בקשות והצעות לכתבות, בקשות למידע כללי או למידע על ישראל, בקשות למידע בנושא עברית בכלל ובנושא לימוד עברית וספרים ומילונים ללימוד עברית, מחמאות, תיקון טעויות שהופיעו בעיתון, פתרונות לחידות ולתשבץ בעיתון, מתכונים מארצות מוצאם של הכותבים, יצירות ביכורים,

שירים וסיפורים, ברכות לרגל השנה החדשה, בקשות לקבל כתבות שפורסמו בעבר, הבעת דעות בנושאים פוליטיים, חברתיים ודתיים, מכתבים על סחבת בירוקרטית ועל בעיות בצנרת... כותבים רבים התחילו את מכתבם או סיימו אותו בהתנצלות על שגיאות הכתיב. זו תופעה מוכרת: עולים מפתחים לעצמם אסטרטגיות התנצלות על המגבלה שלהם. במקרים רבים אפשר היה לראות את יד המורה (או הילדים או השכנה) בתיקונים בגוף המכתב. היו מכתבים שכתבו בנים ונכדים עבור ההורים והסבים. ככה זה בארץ של מהגרים...

קוראים רבים כתבו מכתבי שבח על מורותיהם באולפן ובמרכז ההשכלה.

פה ושם היו גם מכתבים של תמהונים, שכותבים לכולם וגם לנו.

שערו בנפשכם איזה כוח רצון, איזו תעוזה, איזו תקווה צריך אדם לחוש ולגייס, כדי לכתוב מכתב לעיתון בשפה חדשה ובארץ חדשה, ואיזו ברכה יש בעובדה שהייתה לרגשות האלה ולמכתבים האלה כתובת – השבועון שלנו.

שערו בנפשכם איזה סיפוק ואיזו גאווה חווה מי שמכתבו התפרסם בעיתון, ואיזו אכזבה ציפתה למי שמכתבו לא זכה לכך.

כעורכת העיתון ידעתי כי עליי להתייחס לפנייות הקוראים ולהגיב עליהן בחרדת קודש, ואני מקווה שהצלחתי לעשות כן.

ראיתי לעצמי חובה וזכות לענות לכל כותב ופונה. ברוב המקרים כתבתי מכתבי תשובה. במקרים רבים איתרתי את מספר הטלפון של הפונה כדי לענות, להסביר, וגם כדי – להקשיב, להחמיא ולעודד. לעתים אף נפגשתי עם הכותבים. כשקיבלנו תלונות ממוקדות העברנו את הפניות לגורמים המתאימים. ראוי לציין כי מספרן של התלונות האלה היה קטן מאוד. מעניין יהיה לחקור את התופעה ואת משמעותה. אפשר להניח שקהל קוראינו פנה בנושאי קשיים בירוקרטיים לגורמים אחרים. ואולי אפשר להניח כי קהל קוראינו מתקשה להתלונן בעברית על קשייו עם הבירוקרטיה.

לצערי, לא שמרתי העתקים של מכתבי התשובה שלי לקוראים. אני מניחה שאחדים מהם שמרו על מכתב התשובה והעידוד שקיבלו, אולי בפעם הראשונה בחייהם, בעברית.

יכולנו לפרסם בעיתון רק חלק מהמכתבים. השיקולים לפרסום היו: נושא המכתב ותוכנו, התאמתו למדיום, לשונו וכן מגבלות המקום בעיתון. במקרים שלא יכולתי לפרסם את הדברים, כתבתי או טלפנתי כדי להסביר מדוע אי אפשר לפרסם את המכתב. מיותר לומר עד כמה היה הסירוב קשה לשני הצדדים. מטבע הדברים, חלק מהכותבים ומהמורות התאכזבו מכך שדבריהם לא זכו לפרסום אצלנו. אני יכולה להעיד כי שקלתי את הדברים תמיד באופן ענייני וברגישות, אך עם כל הרצון הטוב שהיה לי, נאלצתי לאכזב לפעמים.

תוך כדי קריאת מכלול המכתבים בהווה, עברו במוחי מחשבות רבות: מה עבר על כל אחד מהאנשים האלה בתהליך קליטתו בארץ החדשה ובשפה החדשה? האם נקלטו באופן מיטבי? האם נשארו מהגרים? האם הם מרגישים 'בבית'? איזה תפקיד מילא **שער למתחיל** בחייהם? האם עברו לקרוא עיתון 'רגיל'? ואיפה הם היום, הקוראים שכתבו? איך צמחו הילדים שכתבו לנו? ולהבדיל – מי מבין המבוגרים שכתבו כבר איננו בין החיים?

פתחתי מעטפה אחר מעטפה, ושוב הלמה בי תחושת האחריות שהייתה מוטלת על כתפיי בתפקידי: איזו אחריות כבדה, איזו משימה קשה לשלוח לאוויר העולם בכל שבוע 16 עמודים שיתאימו לקהל כל כך מגוון, שיעניינו אותו, שיתרמו לו, שיתחשבו בו, שיחזקו אותו, שיעזרו לו וילוו אותו בדרכו, שיכבדו אותו, שלא יפגעו בו, שיאתגרו אותו אך לא יגרמו לו לתסכול.

מפאת קוצר היריעה לא אביא כאן בדרך כלל את המכתבים כלשונם אלא אתמצת את תוכנם. סיבה נוספת לתמצות: לא ביקשתי את אישורם של הכותבים לפרסם את דבריהם. אבל, כמו שנהוג לכתוב בתקשורת: השם והכתובת שמורים במערכת. והנה סוגי המכתבים השונים:

מכתבי הצעה ובקשה

מה לא הציעו לנו ומה לא ביקשו שנפרסם בעיתון: מדור דמקה, מדור ברידג', מדור 'קוראים מחייכים', כתבות בנושאי קהילות שונות, ראיונות עם אנשים מסוימים, סיפורי עם. חלק מההצעות והבקשות הבשילו לכדי כתבות בעיתון. כותבים ביקשו שנחזיר את העמוד שהוקדש לתוכניות הרדיו והטלוויזיה, שהתפרסם בעיתון במשך שנים. הסברנו שהדבר היה אפשרי כל עוד היה ערוץ אחד בטלוויזיה. שפע התחנות והערוצים של היום אינו מאפשר לדחוס אותו בעמוד אחד בעיתון, וליותר מעמוד אין מקום. משפחה אחת כתבה כי הם נוהגים לגזור ולשמור את המתכונים וביקשה שנדפיס אותם לא מהצד השני של פרשת השבוע. קיבלנו את בקשתם ושינינו את מיקום פרשת השבוע בעיתון. קוראים אחדים ביקשו שנפרסם עיתון בכל יום ולא רק פעם בשבוע. כותב אחד חיפש שידוך דרך העיתון. אחר חיפש חברים לעט. קוראים אחדים שאלו היכן ניתן לקרוא את **שער למתחיל** באינטרנט. בקשה מיוחדת קיבלנו מקורא שכתב לנו כי הוא משרת בצי האמריקני ונמצא רוב הזמן בלב ים. הוא כתב כי קשה לו להתחבר בים למהדורה הדיגיטלית והוא מבקש שנשלח לו את העיתון בדואר האלקטרוני בקובצי PDF. קוראת מחולון ביקשה לפרסם מכתב תודה לאנשים טובים שהחזירו לה את ארנקה שאבד.

קוראים מספרים על עצמם

קוראת מירושלים, שהעידה על עצמה כי היא קוראת קבועה כבר ארבע שנים, כתבה לנו: 'אני כותבת לכם, כי זה פשוט תרגול טוב לי. אין לי עוד סיכוי לכתוב בעברית'. בהזדמנות זו היא החמיאה לעיתון, וכתבה גם כי 'בחידון "מה הקשר"', אחד הפריטים היה "צו 8" שמתאים לתשובה – מילואים. 'קראתי וקראתי ולא מצאתי 'צו 8' בכל המאמרות [!]. בסופו של דבר דיברתי עם חברה שיודעת יותר עברית ממני ובארץ יותר מ-10 שנים והיא הסבירה לי מה זה "צו 8". הנקודה: להיות עולה שווה ילדה קטנה וגם להיות מבודד. זה משהו שאתם חייבים לזכור. העיתון הוא המקור הראשון למצוא מה קורה. אם בחדשות אומרים "צו 8", בטח שהם לא מסבירים מה זה'. זר לא יבין זאת...

קורא נאמן, הגר בבית אבות בחיפה, כתב לנו:

'לפני שבוע לא קיבלתי את **שער למתחיל** והדבקתי בלוח המודעות את הכתוב המצורף:

מי שלקח את העיתון **שער למתחיל** לקריאה, מתבקש להחזיר לי אותו אחרי הקריאה!'

אנחנו כמובן נגד גניבות, אבל הפתק הזה, שהיה כתוב באותיות מאירות עיניים ובצבעים, העלה חיוך על פנינו ... כמה מגניב להיות עיתון גנוב...

תלמידה באולפן 'מאיר' בתל אביב שלחה לנו סיפור על מורה שלה באינדונזיה. היא הכינה את הסיפור בכתב לקראת מבחן בעל פה באולפן. היא כתבה שהיא רוצה לחלוק את הסיפור הזה לחברים שלומדים באולפן וקוראים את העיתון **שער למתחיל** בכל שבוע'. בשולי מכתבה כתבה: 'הסיפור מוקדש לחברי א.מ., שבשבילו עליתי לארץ, ולמורות שלי באולפן "מאיר", שבגללן אני נשארת'.

קוראת ותיקה, עולה מסרביה, עיתונאית במקצועה, הזמינה אותי לקבלת פנים לרגל צאתו לאור של מילון עברי-סרבי שהיא חיברה. לטקס לא יכולתי ללכת, אבל ריאיינתי אותה לעיתון. היא סיפרה כי עלתה עם בעלה בשנת 1992 והם הביאו איתם 11,000 ספרים וכמה ארגזים של **שער למתחיל** שיוסף ושרה שקד ז"ל שלחו להם. (יוסף שקד היה מנהל המחלקה להנחלת הלשון בשנים 1953-1957, ושרה רעייתו הייתה מורה באולפן עציון. צ"מ)

בראיון סיפרה איך היא לומדת עברית בעזרת השבועון שלנו: היא קוראת את הידיעה בעיתון ומתרגמת אותה פעמיים: פעם ראשונה מעברית לסרבית ופעם שנייה בחזרה מסרבית לעברית. היא משווה בין הידיעה המקורית לבין הידיעה המתורגמת בחזרה לעברית – וכך היא לומדת.

קורא שעלה מאוקראינה, סיפר כי הוא מתהלך בחדר הלוח ושוב ומדקלם בקול משפטים מתוך העיתון. קוראת אחת, אישה משכילה מאוד, כתבה לנו כי **משער למתחיל** היא לומדת אילו ספרים לקנות לנכדיה ולניניה הצברים.

יצירות ביכורים

קוראים רבים שלחו לנו שירים וסיפורים שכתבו בעברית. קיבלנו גם ספרי שירה בעברית שפרסמו עולים. השולחים ציפו מכל הלב שנפרסם את יצירות הביכורים שלהם. לעתים שלחו העולים את המכתבים בעצמם. במקרים רבים היו אלה המורים ששלחו לנו בגאווה את יצירות הביכורים בעברית של תלמידיהם, כמו אימהות טובות העוטפות את ילדיהן באהבה ובעידוד... כולם זכו למכתבי עידוד מאתנו. היה קשה לעמוד מול אכזבתם של מי שיצירותיהם לא פורסמו, אבל לא יכולנו לפרסם את כולן, ובעיקר לא את אלה שהיו בוסריות מאוד. כדי לענות על הצורך של העולים לכתוב ולראות את יצירותיהם מתפרסמות וכדי לעודד עולים ולומדים לכתובה, הצעתי בכל הזדמנות למורות ליזום את עיתון הכיתה, עיתון האולפן, עיתון מרכז הקליטה, וכו'. משורר, שעלה לארץ מאוקראינה לבאר שבע בשנת 1997, כתב לי מיד עם הגיעו. נפגשתי אתו ופרסמתי ראיון עמו ושירים פרי עטו. בשנים הבאות הוא שלח לנו כמה מכתבים ובהם שירים נוספים, שגם אחדים מהם פרסמתי. בשנת 2000 כתב לי: 'המסה שלך עליו הייתה בשבילי ונשארה כמו 'ברוך הבא' של אדם הארץ לאדם הגלות...אני מודה לך על פרסומי הראשון בישראל... בשנה שעברה קיבלו אותי לאגודת הסופרים הישראליים...' "שער לעברית" שלך נשאר בשבילי כשער ראשי לשפת־האם... גם שער לארץ־העם'.

מכתבי מחאה

בשנת 2000 שלחו לנו קוראים רבים העתקים של מכתבים שהם שיגרו לשרת הקליטה יולי תמיר, בעקבות דברי ביקורת על האולפנים שהשמיעה השרה בכתבה **במעריב**. במכתבים הם מביעים את דעתם – החיובית בדרך כלל – על שיטות הלימוד באולפן ואת התנגדותם לדברי השרה. בשלהי שנת 2007 הגיעה למערכת מעטפה מאולפן בנצרת, ובה תריסר מכתבים הקוראים לשרת החינוך, פרופסור יולי תמיר, לא לסגור את האולפנים. הכותבים שלחו העתקים גם לעיתון **נאשה סטראנה** ולעיתונים מקומיים בעירם. בין אם המכתבים היו יוזמה של הלומדים ובין אם היו יוזמה של המורים בשיתוף פעולה של הלומדים – הם מסמך חשוב. הם נכתבו בעברית על ידי עולים חדשים שמרגישים זכות וחובה להביע דעתם ולפנות למקבלי החלטות, והם נכתבו לעיתון שקיים בשבילם.

מכתבי ביקורת

היו גם מכתבי ביקורת. לא רבים, אבל היו. למשל: שנה אחת ציינו את יום הזיכרון לרצח רבין בידיעה קצרה בלבד על טקסי הזיכרון. אחת הקוראות מחתה על כך. בשנה שלאחריה תיקנו את המעוות. קורא עולה מארצות הברית גער בנו על כך שבעמודי החדשות כתבנו אופוזיציה וקואליציה במקום לכתוב 'יחדה' ו'נגדה'. 'אתם לא אוהבים עברית?!' הוא שאל... היו עוד קוראים קנאים לעברית שהעירו לנו על שימוש במילים לועזיות.

קורא אחד, שלא חתם את שמו, שלח לנו דף מתוך **שער למתחיל** ובו איורים צבעוניים יפהפיים שפרסמנו בסקירת תערוכה של איורים של ספרי ילדים קלאסיים. הוא כתב: 'למשרד החינוך, תודה רבה על העברית שלא היינו צריכים ללמוד בעמוד זה של **שער למתחיל** ובעמודים אחרים של אותו שבועון מאז המוציא לאור הוא בית **ידיעות אחרונות**'. הוא חתם את מכתבו כך: 'העצלים בין העולים החדשים מעריכים תמונות ענקיות וצבעוניות'.

חבל שהכותב לא חתם בשמו ולא כתב את כתובתו. אילו חתם בשמו, הייתי מחמיאה לו על העברית שלו, שדומה מאוד לעברית ילדית... הייתי מסבירה לו באופן מפורט ומנומס איזה שימוש מושכל עושות מורות להנחלת לשון במדרשי תמונה, ואיזה שימוש נכון אפשר לעשות במדרשי תמונה של סיפורי ילדים קלאסיים. הייתי כותבת לו עוד כי גם לצבע ולאסתטיקה בעיתון יש חשיבות, לא רק למילים.

קורא בעל חוש הומור מארצות הברית כתב לנו בשנת 2000:

'אני יודע שישראל היא חברה פוליטית מאוד. אבל, יש פוליטיקה אפילו בדקדוק?

בגיליון 1097 כתבתם ש'ישראל אחת' בחרה את שמעון פרס כמועמד לנשיאות, והליכוד בחר במשה קצב.

למה 'את' פרס ו'ב' קצב?

חוק הדקדוק שלמדתי ממשפט זה הוא שמשתמשים ב'את' בשמאל ו'ב' בימין. נכון?

בשולי המכתב הדביק הכותב תמונות של הכותל המערבי. והשאר – היסטוריה...

תיקון טעויות

במכתבים (לא רבים מדי...) הצביעו הקוראים על טעות שנפלה בעיתון. ה'מפחידים' ביניהם היו המכתבים שבהם העירו לנו על כך שבמתכון שפרסמנו נפלה טעות, וכתוצאה מכך העוגה לא עלתה יפה... ועוד יותר מתסכל היה המכתב שהתלונן שטעינו במועד כניסת השבת ויציאתה (מקור הטעות היה במעבר משעון קיץ לשעון חורף). אני מקווה שלא גרמנו לחילול שבת...

מכיתה באולפן באשקלון הגיעה מעטפה ובה 20 מכתבים. כל אחד מהלומדים העיר לנו כי כתבנו בטעות שנשיא ארצות הברית הוא ביל קארטר. כל לומד העיר בדרך משלו. אבל קודם להערה כל אחד מהם החמיא לעיתון וכתב מה הוא מוצא בו. תלמידה אחת כתבה: 'אני עבדתי בבית דפוס בקזחסטן. גם אנחנו הדפסנו עיתון, ואני יודעת שמהדורה – זה עבודה קשה מאוד'. צודקת...

המורה צירפה מכתב ובו הסבירה כי אחד הלומדים גילה בעיתון את הטעות. ניצלתי את ההזדמנות ונתתי להם לכתוב מכתבים אליכם בתור תרגיל 'מהחיים', כתבה המורה, והוסיפה: 'אהיה אסירת תודה אם תואילי לענות לנו בצורה קולקטיבית, ואני בטוחה שאת מבינה עד כמה חשובה תהיה להם התייחסות בהקשר לכך. ואם תרצי להגדיל את ההנאה שלהם, תוכלי אף לכתוב באחד העיתונים הבאים'. אתם יכולים לתאר לעצמכם איך ניצלתי אף אני את ההזדמנות הזו לחגיגה פדגוגית.

המכתבים שהצביעו על טעויות הגהה שימחו אותי תמיד... מצד אחד, אין דבר מעצבן ומתסכל יותר מאשר למצוא בעצמך טעות בניקוד אחרי פרסום העיתון, או כשמישהו אחר מוצא אצלך טעות כזו. זאת – אחרי שהגהת את הטקסט הזה בשבע עיניים שבע פעמים, ועוד שבעה אנשים הגיהו כמוך. מצד שני, ידענו כי אין מנוס משיגאות, וקיבלנו את התיקונים בשמחה ובהרגשת סיפוק, כי הם העידו על כך שהקוראים יודעים לקרוא בעיון וכי רכשו ידע של ממש בעברית. לשם כך התכנסנו... ולכן, קוראים שהצביעו על טעויות זכו לתשובה שיש בה פרגון ותודה בצד ההתנצלות.

מכתבי ילדים

חמודים במיוחד היו מכתביהם של הילדים. כיתה ג' אחת שלחה לנו 25 מכתבים. כל אחד מהילדים העיר על טעות שנפלה באחד הגיליונות האחרונים. במעטפה היה גם מכתב של המורה שכותבת לנו עד כמה חשוב לחנך את הילדים לקריאה מבקרת, ולעודד אותם לכתוב ולהגיב...

בשמחה רבה כתבתי מכתב מחמיא למורה, וכל ילד קיבל מכתב תשובה מלבב מהעורכת.

הנה דוגמה למכתב מקסים של ילדה:

'שלום, אני ש. ואני מנויה לעיתון שלכם. אני קראתי את העיתון של היום, ואני ראיתי טעות שלכם

בעיתון. הטעות היא:

השבוע באים לארץ 289 עולים. 98 עולים מרוסיה. 72 מאתיופיה. 31 מאוקראינה. 27 מאזורי

הקווקאז ו-16 מצרפת.

הטעות היא שזה לא 289, זה 244. עשיתי חישובים עם אימא וכל הזמן יצא לנו 244 ולא 289. בבקשה חזרו אלי אחרי שתיבדקו שוב ותגידו אם יש לכם טעות'.

הסברנו לש. במכתב, כי אנחנו מפרטים רק את מספרי העולים מהמדינות שיש מהן מספר גדול של עולים, ואיננו מפרטים את כל הרשימה. בעקבות מכתבה פירטנו עוד יותר. זה המקום לומר כי ראינו חשיבות רבה בפרסום הידיעה על מספר העולים המגיעים לארץ בכל שבוע. עשינו זאת על פי נתונים שקיבלנו מדי שבוע מדובר הסוכנות היהודית.

נער ערבי בן 12 מנצרת כתב לנו: 'ברצוני לספר על הבעיה שהייתה לי עם השפה העברית. לפני חודשיים הייתי אומר לאימא: 'השפה העברית קשה מאוד ואני מתקשה לכתוב ולקרוא', עד שאימא קנתה לי העיתון **שער למתחיל**. השפה שלי השתפרה, כי אני קורא העיתון הזה כל שבוע. חשוב מאוד ללמוד את השפה הזאת. אני מודה לכם מכל הלב על העיתון המצוין שלכם'.

ילדה מתל אביב, ר. י., בת למשפחה של עיתונאים ומו"לים, קראה את **שער למתחיל** יחד עם הארץ כבר מגיל חמש וחצי. היא כתבה לי כמה פעמים. במכתב אחד הציעה לפרסם בעיתון קריקטורות. היא הסבירה שדרך קריקטורות קל ונעים ללמוד עברית... אימא שלה סיפרה לי מדי פעם מה למדה היא מפי בתה מתוך כתבות שפורסמו ב**שער למתחיל**...

קוראים בעלי צרכים מיוחדים

קורא שגר בהוסטל של אקו"ם בירושלים כתב:

'לציפי מזר, מה שלומך ואיך את מרגישה בזמן האחרון?
אני מרגיש טוב. ואני רוצה כל יום שלישי את העיתון. כל הזמן.
אין לי מה להוסיף.
אני מסיים את המכתב,
ותודה מראש,
שלכם,
מ.א. מנוי לעיתון **שער למתחיל**.

קלינאית התקשורת של ב., צעיר הסובל מלקויות שהיא לא חשפה בפנינו, שלחה לנו דברים שכתב לעיתון ובהם סיפר כי הוא אוהב לקרוא בעיתון את החדשות. פרסמנו את הדברים, והמטפלת יזמה שיחת טלפון עם הצעיר, שבה הוא הביע תודה, ואני – עידוד. גם אביו של הצעיר טלפן בהתרגשות להודות על המחווה.

והנה עוד דוגמה למכתב של ילד מקסים עם קשיי למידה. המכתב הגיע בעקבות פנייה טלפונית של אמו של הילד אליי, שבה סיפרה כי הבן קשור מאוד לעיתון. הצעתי לה לכתוב יחד אתו מכתב. פרסמנו את המכתב, לגאווה הילד והמשפחה כולה:

'שלום, שמי א. ס. אני עוד מעט בן 12. יש לי מנוי ל**שער למתחיל** ומחכה כל יום שלישי לקבל אותו.

אני רוצה לדבר על האחים שלי – ביחד אנחנו שלישייה. כולנו היינו בפגייה ורק אחרי חודש הגענו הביתה. היו לי קצת קשיים כשנולדתי.

כיף מאוד להיות שלישייה כי אפשר לעשות דברים ביחד. כל אחד מגן על השני ואנחנו משחקים ביחד. כל אחד מאיתנו לומד בבית ספר אחר – לפי דעתנו זה הכי טוב.

האמת שלפעמים אנחנו רבים גם.

אני לומד בכיתה מקדמת ומקבל עזרה עם הלימודים שלי. אני מאוד אוהב לראות את ערוץ הילדים ולהיות נחמד לאנשים.

אני קורא את הכותרות של **שער למתחיל** ואימא מקריאה לי את הטקסט. אני הכי אוהב אקטואליה והמורה שלי דבורה אומרת שאני יודע על מה שקורה בישראל ובעולם. אחי גונב לי את העיתון כדי למלא את התשבץ.
תודה רבה וחג שמח,
א.ס.
נ.ב. הנה תמונות שלנו'.

כותבים לגיליון ה-1000

בתשעה ביוני 1998 פרסמנו שבועון חגיגי לרגל צאת הגיליון האלף של **שער למתחיל**. שבועות רבים קודם לכן פנינו לקוראים וביקשנו מהם לכתוב לקראת האירוע על הנושא: **שער למתחיל** – העיתון שלי. קיבלנו עשרות מכתבים יפהיפים ופרסמנו אותם במשך שבועות אחדים, לצד ברכת ראש הממשלה דאז, בנימין נתניהו ושרים וחברי כנסת עולים בוגרי **שער למתחיל**: יולי אדלשטיין, סופה לנדבר, מרינה סולודקין, אדיסו מסאלה.

בקשות לתרומה

הגיעו בקשות מפרטים, מעמותות, מארגונים, ממוסדות וממתנדבים לקבל עיתונים חנים עבור אנשים שידם אינה משגת לשלם עבור העיתון. בדרך כלל נענינו בחיוב.
הנה דוגמה אחת מני רבות:

'אני אם לילד אוטיסט בתפקוד גבוה שנמצא בכיתת תקשורת (כיתה לילדים אוטיסטים) בתוך בית ספר רגיל.

השבועון **שער למתחיל** הגיע לכיתה והילדים מאוד נהנו לעיין בו ואפילו לקרוא ולהבין על הנעשה בארצנו ובעקבות הקריאה ערכו מפגש וכל ילד סיפר על מה הוא קרא בעיתון.
אנו פונים אליכם בבקשה לקבל את השבועון כתרומה מכם'.

קורא אחד, איש לא צעיר ולא בריא, עלה על אוטובוס מבת ים לתל אביב והגיע לחדרי במערכת – בלי הזמנה מראש, צריך לומר. הוא הביא מסמכים המעידים על מצבו הכלכלי והבריאותי וביקש לקבל עיתון בחינם. איך יכולתי לסרב...

בקשות רבות הגיעו ממתנדבים שתורמים מזמנם ועובדים עם עולים ומבקשים לקרוא איתם את העיתון, בהם: אם שכולה, חברת קיבוץ, בת 80, המלמדת עברית בהתנדבות; עובדת הסוכנות היהודית בגמלאות המלמדת בהתנדבות אם שכולה; מורה בגמלאות שמשקיעה אל כל זמנה ומרצה בעמותה שמטפחת ילדים אתיופיים.

מורה מקרקוב כתב לנו כי הוא זוכר את העיתון לטובה מלימודיו באולפן בקיבוץ בארץ. הוא סיפר כי בביקור שערך בלונדון הוא קנה **שער למתחיל** עבור תלמידיו בפולין, והם נהנו ממנו מאוד. הוא שאל אם נוכל לשלוח לו עיתון, שכן אין לו תקציב לכך. הוא כתב שאפילו עיתונים מתקופות קודמות יספקו אותו.

'פתח לנו שער': תגובות לסגירת העיתון

עם היוודע דבר סגירתו של העיתון הוצפנו במכתבי קוראים, מורים, מרואיינים. מאז אני חווה במפגשים עם מורים, מנהלים וקוראים את התסכול והאכזבה שלהם מאי הופעת העיתון ואת הציפייה לחזרתו לבמה. 'איזה מזל ששמרתי את כל העיתונים' אמרה לי מנהלת אולפן, והוסיפה: 'יהיה לנו ממה ללמד'. מנהלי חנויות ספרים מדווחים על כך שהקוראים הקבועים מגיעים מדי שבוע לחנות ושואלים מתי יתחדש העיתון.

הנה אחד המכתבים שהגיע לאחר סגירת העיתון:

מערכת שער למתחיל יקרה! 17.4.2012

במשך כל החיים שלי לא אהבתי לקרוא עיתונים. סרטים וספרים היו יותר קרובים לי.

בפעם הראשונה החזקתי בידי את עיתונכם, כמה חודשים אחרי שעליתי לישראל, כשקיבלתי אותו מהמורה.

ברגע הזה לא הצלחתי להבין אפילו כמה משפטים בלי עזרת מילון, אך לא הצטברתי. אני התחלתי לקרוא אותו, התקדמתי באיטיות, לפעמים הרגשתי קושי ועייפות כבר אחרי מאמר אחד. בכל זאת המשכתי להתגנב בדרך, כמו דרך ג'ונגל, וביום אחד קבעתי שאני קוראת מאמרים – לא ברוגז אלא בסקרנות. במרכז הקליטה אין טלביזיה ואנחנו יכולים לברר מידע על מה שמתרחש בעולם רק באמצעות האינטרנט (אך יש כאלה שקשה להם לגלוש בו כל הזמן), או בעזרת העיתון שלכם! אתם נותנים סיכוי להכיר את החדשות האחרונות בשפה ברורה.

יותר מזה, **שער למתחיל** הוא הזדמנות מיוחדת ונפלאה ללמוד עברית באופן זמין, להכיר מילים בלתי רגילות בנושאים מעניינים ורבגוניים.

יש בעיתון שלכם משהו לכל אחד: ספורט, חדשות, אופנה, אגדות, ספרות, אמנות, היסטוריה, סרטים וסדרות, מאמרי פסיכולוגיה, סיפורים מצחיקים ואפילו תשבץ. הכול מאויר יפה ומוגש בצורה מאוד מובנת ומעניינת.

הדבר האחרון ואולי גם הדבר הראשי, בפרט בשבילי, זה כבוד עצמי, ותוך כדי קריאה והתקדמותי בעברית אני מרגישה אותי פוסעת לדרגה חדשה, ברמה קצת יותר גבוהה ממה שהיה אתמול, או לפני חודש, או לפני שנה.

אני מאושרת וגאה, מפני שהיום אני יכולה לקרוא עיתון אקטואלי ולהבין כמעט כל מה שכתוב שם.

כשהודיעו לי על הפסקת פרסום עיתונכם, הרגשתי עצב ואכזבה גדולים. אין לי ספק שדבר כזה, העשוי באהבה ובאוזן קשבת, משמח לא רק אותי, אלא את מאות הקוראים האחרים בכל הארץ, ויעזור לאלפים בעתיד אם ימשיך להופיע. כתוצאה מכך אני מבקשת מאוד ומקווה מכל הלב, שהעיתון שלכם, שאני מחזיקה עכשיו, לא יהיה אחרון.

אני רוצה להודות לכם על כל העבודה שלכם!

העבודה שלכם הייתה מדהימה ומשום כך יקרת המציאות!

בכבוד רב

ז'אנה רייכלגאוז

עולה חדשה

אולפן סל"ה כרמיאל

והנה סיפור טרי: תוך כדי כתיבת שורות אלה פנתה אליי מורה, הנוסעת בכל שנה בקיץ ללמד עברית באחת הקהילות בארצות הברית. זו השנה השלישית שבה היא פונה אליי בבקשה לארגן לה 25 עותקים מגיליון אחד, כדי שתוכל ללמד ממנו. בשנים הקודמות סייעתי לה בשמחה. דאגתי לבקש ממנה להחתיים את הלומדים שלה על מנוי למהדורה הדיגיטלית... השנה השבתי את פניה ריקם. 'אין עיתון' אמרתי לה. היא סירבה להאמין. 'אז מה אלמד?!', שאלה.

עדה ניסים ז"ל – סיפורה של קוראת אחת

בגיליון האחרון שיצא לאור ערב פסח תשע"ב פרסמנו במדור 'קוראים כותבים' את מכתבה של עדה ניסים, אישה אצילית בת 99 מרמת אביב. וכך כתבה:

אני קוראת ותיקה ונאמנה של השבועון **שער למתחיל**, שרוכשת אותו כל שבוע במשך השנים מאז עלייתי מאיטליה בשנת 1970 הרחוקה.

כשמלאו לי 90 שנה ראיית אותי באדיבות, והריאיון ראה אור בגיליון 1256 (ספטמבר 2003).

מאז עברו כמה שנים...

בצער רב קראתי בעיתון האחרון, שמחודש אפריל העיתון לא יופיע יותר, ואני מקווה מאוד שזו תהיה הפסקה זמנית בלבד. אני יורדת בכל יום שלישי עם המטפלת לקנות את העיתון והיא קוראת לי אותו, כי לצערי, אינני יכולה לקרוא בעצמי. בשביל אנשים כמוני, שכבר לא פעילים כמו פעם, העיתון מהווה אירוע שבועי מעניין ומעדכן. אני ארגיש את החסר.

עם קבלת המכתב טלפנתי לעדה ושוחחתי אתה ארוכות. ביקשתי את רשותה לפרסם את מכתבה **בשער למתחיל** והיא נענתה בחיוב. חלפו פחות מארבעה חודשים והנה בעת כתיבת המאמר על **שער למתחיל** התבשרתי כי עדה ניסים הלכה לעולמה כחודשיים לפני שמלאו לה מאה שנה. הרגשתי זכות וחובה ללוות אותה למנוחת עולמים יחד עם בני משפחתה ואוהביה. הגעתי לבית העלמין בקרית שאול. איש לא הכיר אותי. האזנתי ברטט לדברי ההספד המרגשים שנשא בנה, נכדתה ונינתה של האישה הנעלה הזאת. והנה, בתוך דברי ההספד שלה על סבתה, סיפרה הנכדה עד כמה הייתה סבתה קשורה לעיתון **שער למתחיל** ועד כמה כאבה את היעלמותו. לא הצלחתי לעצור את הדמעות.

לאחר טקס ההלוויה התוודעתי לבני המשפחה. כולם סיפרו על היות **שער למתחיל** גורם משמעותי בחייה של הסבתא ובחיי המשפחה כולה. הנכדה סיפרה לי כי בפורים האחרון קנתה הסבתא לנינים במתנה ספר שעליו המלצנו. החתן של אחת הנכדות, המשרת בחו"ל בשירות החוץ של מדינת ישראל, סיפר כי יומיים לפני מותה הראתה לו הסבתא את הגיליון האחרון של **שער למתחיל** ובו המכתב שכתבה לעיתון ערב סגירתו. אגב כך סיפרה לו כי בעלון הקהילות היהודיות באיטליה הייתה ידיעה על סגירת העיתון. כלתה סיפרה כי בכל יום שלישי הייתה עדה יורדת (שנים רבות בעצמה ובשנים האחרונות עם המטפלת על כיסא הגלגלים) לחנות הספרים הסמוכה ובידה מטבע של חמישה שקלים וקונה את העיתון (ומקבלת עודף, כמובן). היא אמרה כי איננה חותמת על מינוי, כי היא רוצה לחוות את החוויה של הליכה לחנות וקנייה. הדבר הראשון שעשתה כשפתחה את העיתון היה לבדוק את פתרון התשבץ של השבוע שעבר. היא הייתה קוראת את העיתון טיפין-טיפין, כדי שלא ייגמר מהר...

בשבתות הייתה הסבתא משוחחת עם בני המשפחה על הנושאים שקראה בעיתון, בראש ובראשונה על פרשת השבוע; מדי פעם הייתה מעשירה את העברית של כולם בציטוטים מתוך המדור 'שער לעברית'; כשמצאה במדור 'הכול נשאר במשפחה' נושאים רלוונטיים לצאצאיה, הייתה משוחחת איתם עליהם. בכל שבוע, כשסיימה לקרוא את העיתון, העניקה אותו במתנה למכרה שהיא עולה חדשה. בני המשפחה סיפרו כי מאז חדל העיתון להופיע, השתבש סדר השבוע של עדה. אחד מבני המשפחה כתב על השבועות האחרונים בחייה: 'עיתון **שער למתחיל** שאותו נהגה לקרוא כל שבוע הפסיק להופיע, כמו סימן שקצה של תקופה הגיע'.

בביקור בביתם ב'שבעה' למדתי עוד ועוד על המשפחה הנפלאה הזאת: עדה, דוקטור לפילוסופיה, נאלצה לעזוב את ההוראה באוניברסיטה באיטליה בשל חוקי הגזע. מאז נדרה שלא תדרוך כף רגלה במוסד אקדמי שם. כשעלתה לארץ לימדה איטלקית באוניברסיטת בר אילן עד גיל מופלג. למדתי על קורות המשפחה בתקופת השואה ועל אביהם שהיה הרב בטרייסט ולא זכה לעלות לישראל; על יחסי הכבוד והקרבה ששררו בין עדה לבין כל בני המשפחה. פגשתי בביתם נציגים נוספים של אצולת יהדות איטליה החיים בישראל. הייתה לי זכות גדולה להכיר את עדה ניסים ז"ל ואת משפחתה. אין זכות גדולה מהידיעה כי יש בכוחך לתרום לאנשים דגולים ויקרים. זו הזכות של **שער למתחיל**.

סוף דבר

כאמור, פרק זה הוא אחד הפרקים מתוך מאמר ארוך ומקיף שכתבתי על **שער למתחיל**. אסכם כאן בקצרה את המסקנות העולות מהדברים הכתובים כאן אודות הקשר בין העיתון לקוראיו כפי שבאו לידי ביטוי במפגשים שלי עם אלפי אנשים ובמכתבים שהגיעו למערכת:

1. **שער למתחיל** היה אחד מאבני היסוד במפעל הנחלת הלשון והיה לרבים שער לעברית, שער לישראל, שער לקריאה, שער לקליטה בארץ.

2. קהל הקוראים של העיתון היה רחב ומגוון מבחינת הגיל, המגדר, ארץ המוצא, ארץ המגורים, הוותק בארץ, רמת ההשכלה, רמת הידיעה בעברית, הדעות הפוליטיות והמגזר.

3. היינו כתובת לקוראים ולמורים. הקוראים ראו בנו בית, במה, חממה, שופר, קרש קפיצה, וגם סמכות ממלכתית. המורים והמנהלים באולפנים, במרכזי ההשכלה למבוגרים, במערכת הפורמלית וכן בתפוצות, ראו ב**שער למתחיל** שותף, כלי שרת בידיהם, הן במאמציהם להעשרת העברית של תלמידיהם, והן לשם השגת מטרות אחרות: קליטה חברתית, הרחבת הידע של הלומדים בנושא ישראל, הענקת ביטחון ביכולות להשתלב בארץ ולדבר את שפתה, חינוך לצריכת תקשורת בישראל ולמעורבות חברתית.

4. מכל המפגשים ומכל המכתבים, גם מאלה שנכתבו כדי להעיר הערות או למתוח ביקורת, נשבה רוח אוהדת מאוד כלפי העיתון.

את המנגינה הזאת אסור להפסיק!